

PRAWO DO PRYWATNOŚCI I OCHRONA DANYCH OSOBOWYCH PODSTAWOWE ZASADY

Szkolenie dla sekcji sądownictwa międzynarodowego
Kliniki Prawa UW
14 XI 2009 r.

Część I

PRAWO DO PRYWATNOŚCI

WPROWADZENIE

Prowadzące:

Katarzyna Szymielewicz i Małgorzata Szumańska

PRYWATNOŚĆ

Czym jest prywatność?

- trudności definicyjne
- zmienność w czasie i przestrzeni
- konstrukt kulturowy v. uniwersalność

PRAWO DO PRYWATNOŚCI

**Prawo do bycia pozostawionym
samemu sobie**

(the right "to be let alone")

**Samuel D. Warren
i Louis D. Brandeis,**

The Right to Privacy

(„Harvard Law Review”, 1890 r.)

Powszechna Deklaracja Praw Człowieka

Artykuł 12

Nikt nie może być poddany arbitralnemu ingerowaniu w jego **życie prywatne, rodzinne, domowe** lub **korespondencję** ani też atakom na jego **honor i dobre imię**. Każdy człowiek ma prawo do ochrony prawnej przeciwko takim ingerencjom i atakom.

Międzynarodowy Pakt Praw Obywatelskich i Politycznych

Artykuł 17

1. Nikt nie może być narażony na samowolną lub bezprawną ingerencję w jego życie **prywatne, rodzinne, dom** czy **korespondencję** ani też na bezprawne zamachy na jego **cześć i dobre imię**.
2. Każdy ma prawo do ochrony prawnej przed tego rodzaju ingerencjami i zamachami.

Konwencja o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności

Artykuł 8

1. Każdy ma prawo do poszanowania swojego **życia prywatnego i rodzinnego, swojego mieszkania i swojej korespondencji.**

Karta Praw Podstawowych UE

Artykuł 7

Każdy ma prawo do poszanowania swego **życia prywatnego i rodzinnego, domu i komunikowania się.**

Artykuł 8

1. Każdy ma prawo do ochrony **danych osobowych**, które go dotyczą.
2. Dane te muszą być przetwarzane rzetelnie w określonych celach i za zgodą osoby zainteresowanej lub na innej uzasadnionej podstawie przewidzianej ustawą. Każdy ma prawo dostępu do zebranych danych, które go dotyczą i prawo do spowodowania ich sprostowania.
3. Przestrzeganie tych zasad podlega kontroli niezależnego organu.

Konstytucja RP z 1997 r.

Artykuł 47

Każdy ma prawo do ochrony prawnej **życia prywatnego, rodzinnego, czci i dobrego imienia** oraz do **decydowania o swoim życiu osobistym.**

Konstytucja RP z 1997 r.

Artykuł 48

1. Rodzice mają prawo do **wychowania dzieci zgodnie z własnymi przekonaniem**ami. Wychowanie to powinno uwzględniać stopień dojrzałości dziecka, a także wolność jego sumienia i wyznania oraz jego przekonania.
2. Ograniczenie lub pozbawienie praw rodzicielskich może nastąpić tylko w przypadkach określonych w ustawie i tylko na podstawie prawomocnego orzeczenia sądu.

Artykuł 49

Zapewnia się **wolność i ochronę tajemnicy komunikowania się**. Ich ograniczenie może nastąpić jedynie w przypadkach określonych w ustawie i w sposób w niej określony.

Artykuł 50

Zapewnia się **nienaruszalność mieszkania**. Przeszukanie mieszkania, pomieszczenia lub pojazdu może nastąpić jedynie w przypadkach określonych w ustawie i w sposób w niej określony.

Konstytucja RP z 1997 r.

Artykuł 51

1. Nikt nie może być obowiązany inaczej niż **na podstawie ustawy do ujawniania informacji dotyczących jego osoby.**
2. Władze publiczne nie mogą pozyskiwać, gromadzić i udostępniać innych informacji o obywatelach niż **niezbędne w demokratycznym państwie prawnym.**
3. Każdy ma **prawo dostępu** do dotyczących go urzędowych dokumentów i zbiorów danych. Ograniczenie tego prawa może określić ustawa.
4. Każdy ma **prawo do żądania sprostowania oraz usunięcia** informacji nieprawdziwych, niepełnych lub zebranych w sposób sprzeczny z ustawą.
5. Zasady i tryb gromadzenia oraz udostępniania informacji określa ustawa.

Niezbywalność prawa do prywatności

Można wyrazić zgodę na ograniczenie prawa do prywatności w konkretnej sytuacji, ale nie można zrzec się prawa do ochrony życia prywatnego

Negatywny i pozytywny wymiar

- 1) Zakaz podejmowania działań i przyjmowania uregulowań, które reglamentowałyby sferę prywatności w sposób pozbawiony konstytucyjnego uzasadnienia
- 2) Nakaz podejmowania działań, które mają na celu ochronę jednostki przed nieuzasadnionymi naruszeniami jej sfery prywatnej

Konflikt prawa do prywatności z innymi wartościami

- Interes publiczny
- Bezpieczeństwo osobiste/państwa
- Prawo do informacji
- Wolność wypowiedzi
- Przejrzystość życia publicznego
- Ochrona mienia
- Bezpieczeństwo obrotu gospodarczego
- Ochrona zdrowia

Ograniczenia prawa do prywatności

Konstytucja RP

Artykuł 31

2. Ograniczenia w zakresie korzystania z konstytucyjnych wolności i praw mogą być ustanawiane tylko **w ustawie** i tylko wtedy, gdy są **konieczne w demokratycznym państwie** dla jego **bezpieczeństwa** lub **porządku publicznego**, bądź **dla ochrony środowiska, zdrowia i moralności publicznej**, albo **wolności i praw innych osób**. Ograniczenia te nie mogą naruszać istoty wolności i praw.

Ograniczenia prawa do prywatności

Konwencja o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności

Artykuł 8

1. Każdy ma prawo do poszanowania swojego życia prywatnego i rodzinnego, swojego mieszkania i swojej korespondencji.
2. Niedopuszczalna jest ingerencja władzy publicznej w korzystanie z tego prawa, z wyjątkiem przypadków przewidzianych **przez ustawę i koniecznych w demokratycznym społeczeństwie** z uwagi na **bezpieczeństwo państwowe, bezpieczeństwo publiczne lub dobrobyt gospodarczy kraju, ochronę porządku i zapobieganie przestępstwom, ochronę zdrowia i moralności lub ochronę praw i wolności innych osób.**

Zagrożenia dla prawa do prywatności

- Działania służb i administracji państwowej
- Zbieranie danych przez firmy
- Nadzór nad pracownikami
- Internet i telefonia komórkowa
- Monitoring wizyjny
- Rozwój biometrii

O czym będziemy dzisiaj mówić?

- 1) Ochrona danych osobowych
- 2) Konflikt prawa do prywatności i innych wartości (na przykładzie bezpieczeństwa)